

JULEN I VEJLBY KIRKE – DENGANG OG NU

Af fhv. provst Jens Ole Henriksen

Spørger du et dansk barn om, hvornår det er jul, vil det svare, at det er det den 24. december. Det er nemlig den dato, som julekalendere og kalenderlys tæller frem til, og som kulminerer med juleaftens julefest, juletræ og julegaver.

I andre dele af verden er det som bekendt anderledes. Her venter man til den 25. december, der jo ifølge den officielle kirkelige kalender er Kristi Fødsels Dag, som dagen i øvrigt også benævnes i den danske folkekirkes alterbog.

Men også i folkekirken markeres julen jo allerede den 24. december, hvor der i hver eneste af landets kirker holdes nogle af årets mest besøgte gudstjenester. Det gælder også i Vejlby kirke, hvor der naturligvis holdes gudstjeneste om eftermiddagen allerede juleaftens dag den 24. december.

Grunden til, at det er sådan i stort set alle danske kirker, er den simple, at sådan har det danske folk villet, at det skulle være. Ikke ved at forlange det, stille krav eller stemme om det. Men simpelthen ved at komme til disse gudstjenester i et sådant omfang, at kirken har været nødt til at indrette sig efter det. Når man som præst fortæller udenlandske kolleger, at vi i Danmark holder årets mest velbesøgte gudstjenester, fordi danskerne har insisteret på det ved simpelthen at komme til dem, har de svært ved at tro det!

Historisk set er disse juleaftensgudstjenester faktisk et ret "moderne" fænomen. I København begyndte man ganske vist så småt med det allerede 1800-årene. Men det er først langt op i 1900-tallet, at det bliver almindeligt at holde disse gudstjenester overalt i Danmark. Indtil da var juleaftensdag en hverdag og dermed en arbejds-

< *Vejlby kirke omkr. år 1900. Fotograferet fra nordøst, fra "Tønden", som de gamle kaldte og kalder området mellem Bredkildegade og Amtoftvej. Det er, så vidt vides, det ældste fotografi af Vejlby kirke set udefra.*

Henry Ussing, sognepræst i Vejlby 1882-91. Blev senere sognepræst ved Jesuskirken i Valby og stiftsprovst ved Vor Frue Kirke i København og en fremtrædende skikkelse i dansk og især københavnsk kirkeliv.

v

dag. Så man måtte "stå julemorgen tidligt op", som det hedder i Peter Fabers julesang fra 1848, for at komme til julegudstjeneste. Det gad danskerne ikke rigtigt. De ville hellere komme juleaftensdag. Så sådan blev det. Og i dag er juleaftensdag jo også blevet en fridag for de fleste.

Der var dog ét sted udenfor København, hvor man allerede i 1800-tallet begyndte at holde gudstjeneste juleaften. Det var faktisk i Vejlby. I 1882 fik man en ny sognepræst i Vejlby. Han hed Henry Ussing, stedets første (og indtil videre eneste) missionske præst. I sin selvbiografi "Min Livsgerning som jeg har forstaaet den", som udkom i 1939, fortæller han om sin tid i Vejlby bl.a.:

"Og en Juleaftens Gudstjeneste med tændte Juletræer fik saa at sige alle Sognets Børn og en stor Kreds af Forældre samlet i Kirken. Saa vidt mig bekendt var der den Gang ingen eller kun ganske faa Landsbykirker, hvor man holdt Gudstjeneste Juleaften"

Sådan begyndte det. I Vejlby allerede i 1880erne. Henry Ussing rejste dog fra Vejlby efter kun ni år, hvorefter han blev sognepræst ved den nyopførte Jesuskirke i Valby og i 1915 sognepræst og stiftsprovst ved Vor Frue Kirke i København.

Hvornår det herefter blev fast skik i Vejlby at holde gudstjeneste(r) juleaftensdag, sådan som vi kender det i dag, ved vi ikke. Men som nævnt: De holdes stadigvæk. Som det fremgår af prædikantlisten bag på sognebladet begynder det allerede kl. 13.00 med en gudstjeneste for børn(+forældre) som på Henry Ussings tid, og det fortsætter kl. 14.30 og 16.00 med gudstjenester for voksne(+børn).

Og for dem, der insisterer på at "stå tidligt op" julemorgen, er der naturligvis stadigvæk gudstjeneste Juledag kl. 10.